

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

II. Quodnam Homicidium sit prohibitum?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

Quomodo
intelligendum?
Cogitationis
pœnam
nemo patitur.

8. Nec dicas. Juxta *L. 18. ff. de Pœnis*, & refertur can. Cogitationis. de pœnit. dist. 1. *Cogitationis pœnam nemo patitur*. Resp. enim cum Glossa ibidem communiter recepta, id intelligendum esse coram hominibus: nam cum homo non scrutetur cogitationes, neque percipiat secreta cordium, bene verificatur, quod cogitationis pœnam nemo patitur ab hominibus. Secus est in ordine ad Deum, qui *scrutatur corda, & renes*, Psal. 7. unde coram Deo cogitatio prava ac deliberata incurrit culpam, & meretur pœnam, juxta omnes, & patet ex nono, & decimo Præcepto Decalogi.

Q U Æ S T I O II.

Quodnam Homicidium sit prohibitum?

seipsum di-
rectè occi-
dere non li-
cet, absque
Divina re-
velatione.

9. **C**ONCL. I. Absque Divina auctoritate, seu revelatione, non est licitum, seipsum directè atque ex intentione occidere, ad cavendum tandem quodcumque malum. Ita habetur *o. Si non licet. 23. q. 5.* estque certum. Probatur autem partim ex generali prohibitione hujus quinti Præcepti Decalogi; partim ex eo: quia homo non habet jus & auctoritatem in propriam vitam, cum non sit dominus absolutus vitæ suæ (hic enim est solus Deus) sed duntaxat custos & usufructarius, quatenus jus habet custodiendi vitam suam & membra contra quemcumque iniquum aggressorem, eisque utendi ad Dei laudem.

Facta quo-
rundam
Sanctorum,
excusantur.

10. Dicitur notanter, *absque Divina auctoritate, seu revelatione*. Tum propter exemplum S. Apolloniæ, virginis & Martyris, semetipsam in rogam sibi præparatum conjicientis; tum aliorum quorundam Martyrum, ac præsertim Fæminarum, quæ seipsas morti tradiderunt, ne pudicitiam amitterent: id enim fecisse creduntur ex Divina inspiratione, prout eas excusat S. Augustinus *lib. 1. de Civitate Dei, cap. 20.* & concordat textus *cit. c. Si non licet. 23. q. 5.*

Indirectè se
occidere ex
justa causa,
non est illi-
cituram.

Hujus ex-
empla:

11. **C**ONCL. II. Licitum tamen est, justâ de causâ aliquid facere, vel omittere, unde certò scitur præter intentionem nostram mors secutura; sicque seipsum indirectè occidere. Ita Scotus *in 4. dist. 14. q. 3. §. de secundo*, & communis aliorum. Probatur Conclusio inductione. Sic enim miles potest, imò & tenetur, non deserere stationem suam, etsi moraliter certus sit sese occidendum ab hostibus. Similiter tempore pestis potest quis in-

inservire infectis peste, etsi putet se pariter inficiendum. Potest item quis injicere ignem in pulverem tormentarium ad evertendam turrim hostilem, licet certum sit, momento sese dissipandum: prout exemplificat Lessius *lib. 2. de just. & jure, cap. 9. dubit. 6. num. 27. & seqq.* plura similia exempla adducens.

12. Ratio horum generalis est: quia in talibus circumstantiis propriè quis seipsum non interimit, sed ruina turris, vel impetus ignis, aut pestis, &c. Neque talis seipsum interimere intendit, sed bono communi consulere, hostibusque Reipublicæ vires nocendi subtrahere. Hinc *lib. 1. Machabæorum, cap. 6.* laudatur Eleazarus, quòd ad liberandum Populum suum interfecerit elephantem hostilem, cujus casu videbat se opprimendum; sicut & postmodum oppressus est, proprioque triumpho sepultus.

13. Similiter nemo tenetur vitam servare, nisi medijs ordinarijs, & communibus. Unde Gobat *tract. 5. Quinarij, cap. 1. num. 35.* post Victoriã, & alios tradit, non teneri quempiam ad locum etiam propinquum migrare ob salubriorem auram, neque bibere vinum, quamvis Medicus dicat, ejus potu vitam ad decennium prolongatam iri; nisi fortè ab ejus longævitate penderet salus Reipublicæ.

14. Et infra *num. 60. & seq.* subjungit, quòd nullus Religiosus teneatur à suo Superiore petere potum, victum, aut vestitum diversum ab ijs, quæ sunt in ejus Conventu, Monasterio, Collegio usitata; quamvis non peccet, si ratione infirmitatis formidatæ peculiarem potum petat rogando; secus, si petat efflagitando tanquam debitum. Huc facit S. Bernardus, *Serm. 30. in Cantica*, ubi graphicè describit Religiosum, plus quam oportet, suæ valetudini studentem, ac proin inter alia queritantem: *Legumina ventosa sunt, cascus stomachum gravat, lac capiti nocet, potum aqua non sustinet pectus, pisces de stagno, aut de lutosa aqua meæ penitus complexioni non congruunt, &c.* Subdit autem inter alia Sanctus Pater: *Putate te, queso, Monachum esse, non Medicum; nec de complexionibus judicandum, sed de professione.*

15. CONCL. III. Licita est occisio alterius, quando fit auctoritate publicâ per Justitiam punitivam ob patrata scelera. Ita communis; & patet tum ex illo *Exod. 22. Maleficos non patieris vivere.* Tum idem probatur ratione: quia sceleratorum hominum punitio prorsus necessaria est ad vitam hominum politicam, & quietam; alioquin enim scelera invalescerent, &

Z z z

Et ratio.

Non tenemur vitam servare, nisi medijs ordinarijs.

Quid de Religiosis?

Auctoritate publicâ possunt occidi malefactores.

probi præ malitia atque infestationibus impiorum non possent securè vivere.

Auctoritate
etiam pri-
vatâ potest
occidit ini-
quus ag-
gressor pro
tuenda vita
&c.

16. CONCL. IV. Etiam auctoritate privatâ licitum est occidere iniquum inuasorem, & aggressorem, ob defensionem vitæ suæ, & integritatem membrorum; dummodò id fiat cum moderamine inculpatæ tutelæ. Ita rursus communis. Ratio est: quia Jus naturæ permittit, ut vim vi repellas, sicque iniquum aggressorem, qui tibi vitam eripere conatur, prævenias, & occidas, si aliter mortem evadere nequis. Unde c. *Significasti, de Homicidio*, dicitur: *Vim vi repellere omnes leges, & omnia jura permittunt.*

Servato ta-
men mode-
ramine in-
culpatæ tu-
telæ.
Hoc decla-
ratur,

17. Sed mox pro confirmatione secundæ partis Conclusio- nis ibidem subjungitur: *Tamen id debet fieri non ad sumendam vindictam, sed ad injuriam propulsandam*; hoc est, cum moderamine inculpatæ tutelæ. Porrò moderamen inculpatæ tutelæ in homicidio tunc censetur adhiberi, quando quis occidit solum, quia reverà in conscientia, & sine dolo ac fraude putat, se non posse evadere, nisi occidat.

Corollaria.

18. Hinc inferitur, quòd si quis cum levi percussione potest se ab aggressore defendere, tunc eum licitè occidere non possit. Item, qui absque alio suo incommodo potest fugere, aut clamare, & implorare auxilium, tenetur ad id. Similiter si is, qui te invasit, jam fugiat, vel desistat nocere, ita ut amplius non sit metuen- dus, non tibi licet eum persequi, & occidere: quia talis occisio non esset amplius in defensionem vitæ, sed in vindictam accepti vulneris; nisi fortè periculum adestet novæ invasionis, & quòd alter regrediens te denuò sit aggressurus. Semper enim ad futu- rum malum est respiciendum, ad quod duntaxat vitandum juxta defensio conceditur; non autem ad præteritum, cujus non est defensio, sed vindicta.

Idem lici-
tum pro de-
fendenda
pudicitia;

19. CONCL. V. Etiam pro defendenda pudicitia licitum est occidere inuasorem, seu eum, qui tentat aliquam personam violare, si aliud remedium pudicitiam defendendi non superat. Ita *Leslius lib. 2. cap. 9. dubit. 12. & alij*. Ratio est: quia pudicitia est bonum summæ æstimationis, ac pretiosior multis opibus. Simulque in tali casu adest periculum peccati, ne videlicet persona violanda ob carnis fragilitatem tandem consentiat.

Si ea aliter
defendi ne-
queat.

20. Verùm data Conclusio intelligenda est, quando pudicitia, vel etiam integritas carnis, aliter defendi non potest: nam quando aliter periculum illud effugere potes, non licet tibi in-
justum

justum aggressorem occidere, aut vulnerare; cum non amplius observaretur moderamen inculpatæ tutelæ.

21. Num autem liceat pugnis eum repercutere, præsertim quando fæmina, vel juvenis sollicitatur, live contredatur, aut osculum accipit ab aliquo lascivo: existimat Lugo *disp. 10. de justit. & jure, sect. 10. num. 196.* non esse in hoc scrupulosè agendum, sed id licitè fieri posse; imò & aliquando expedire, non solis verbis asperioribus, sed manibus quoque puritatem animi, & constantiam graviter ostendere.

Num liceat pugnis repercutere?

22. CONCL. VI. Etsi Doctores asserant, licitum esse occidere furem in defensionem suarum facultatum, si is sit fur nocturnus; aut si sit fur diurnus, telo tamen se defendat, ut habetur *l. Sed & si. ff. Ad Legem Aquiliam*; & tenet Covarruvias *in Clem. Si furiosus. part. 3. §. un. n. 6.* ac Lessius *loc. cit. dubit. 11.* cum alijs: dummodò ipsæ facultates sint magni momenti, nec sit spes illas recuperandi. Et si insuper multi affirmant Doctores, quos allegat, & sequitur Tannerus *tom. 3. disp. 4. q. 8. n. 73.* fas esse pro defensione honoris aggressorem injustum occidere, si nec aliter defendi, nec facilè recuperari læsus honor possit. Tamen ne via patens homicidijs aperiatur, sequentes Propositiones, partim ab Alexandro VII. & partim ab Innocentio XI. damnatæ, meritò erunt observandæ, atque omnimodis evitandæ.

An liceat occidere furem ob defensionem suarum facultatum,

Vel honoris?

23. Hinc sciendum, quòd Alexander VII. in speciali Decreto, die 24. Septembris, 1665. emanato, inter alias plures Propositiones, etiam sequentes damnaverit. Prima (in Decreto, ordine 17.) sic habet: *Est licitum Religioso, vel Clerico, calumniatorem gravia crimina de se, vel de sua Religione spargere minantem, occidere, quando alius modus defendendi non suppetit; uti suppetere non videtur, si calumniator sit paratus, vel ipsi Religioso, vel ejus Religioni publicè, vel coram gravissimis viris prædicta impingere, nisi occidatur.*

Propositiones diversæ circa hoc damnatæ, & cavendæ.

I.

24. Secunda (ordine 18.) *Licet interficere falsum accusatorem, falsos testes, ac etiam judicem, à quo iniqua certò imminet sententia, si alià viâ non potest innocens damnum evitare.*

II.

25. Tertia (ordine 19.) *Non peccat maritus occidens propriâ auctoritate uxorem in adulterio deprehensam.*

III.

26. Quarta, quæ unà cum sequentibus damnata est ab Innocentio Papa XI. in Decreto, 1679. die 2. Martij edito (estque in Decreto ordine 30.) sic se habet: *Fas est viro honorato occidere invasorem, qui nititur calumniam inferre, si aliter hæc ignominia vitari nequit:*

IV.

quit : idem quoque dicendum, si quis impingat alapam, vel fuste percutiat, & post impactam alapam, vel ictum fustis fugiat.

V. 27. Quinta (ordine 31.) Regulariter occidere possum furem pro conservatione unius aurei.

VI. 28. Sexta (ordine 32.) Non solum licitum est defendere defensione occisiva, que actu possidemus, sed etiam, ad que jus inchoatum habemus, & qua nos possessuros speramus.

VII. 29. Septima (ordine 33.) Licitum est tam heredi, quam legatario contra injuste impediendum, ne vel hereditas adeatur, vel legata solvantur, se taliter (id est, defensione occisiva) defendere: sicut & jus habent in Cathedrali, vel Præbendam, contra eorum possessionem injuste impediendum.

Et alia. 30. His addi poterit Propositio 13. 14. 15. item 34. & 35. in eodem Decreto Innocentij XI. damnata: sed earum quælibet

(b) Partim infra Quest. seq. n. 37. partim supra Tract. 4. Dist. 7. n. 10. & 12. jam alibi (b) refertur. Hæ igitur omnes Propositiones, utpote latam homicidijs portam aperientes, & singulæ ipsarum, tanquam scandalosæ, & in praxi perniciosæ, meritò à Summa Sede damnatæ sunt, adjunctâ gravissimâ prohibitionem, ne defendantur, aut ad praxim deducantur. Proinde nonnulli Libri impostum erunt cautè legendi, & si in eisdem hujusmodi occurrerint sententiæ, oportebit ab his cavere.

Q U Æ S T I O III.

De Homicidijs specialem malitiam continentibus.

Homicidium simplex, & qualificatum.

31. **A**Dvertendum, quòd Homicidium generatim aliud sit simplex, aliud qualificatum. Hujus posterioris generis est occisio parentum, aut personarum propin quarum; & vulgò Parricidium appellatur. Item Homicidium sacrilegum, proditorium, & si quod est aliud, specialem malitiæ qualitatem sive circumstantiam includens, quæ non reperitur in simplici homicidio. His prænotatis, sit

Occisio Parentum, consanguineorum, &c. superaddit specialem malitiam.

32. CONCL. I. Homicidium, quo occiditur aliqua persona sanguinis cognatione, vel affinitate conjuncta, superaddit specialem malitiam in Confessione explicandam: ut si quis occidat aliquem ex suis parentibus, vel fratrem, sororem, nepotem, aut alium cognatum, vel affinem. Ita certa, & communis. Hujusmodi enim Homicidia sunt Parricidia, & specie distincta ab alijs homicidijs: quia sunt non solum contra Justitiam Proximis conservandam, sed etiam contra Pietatem, qua honorare